

[Ὁ ἐν Μυτιλήνῃ κ. Παντ. Π. Ἐλευθεριάδης τὸ πρῶτον ἤδη ἐμφανίζεται ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ *Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου*. Ἄν καὶ ἀσχολούμενος περὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωπονίαν,

θεραπεύει οὐχ ἥτιον ἐπιτυχῶς καὶ τὰ ἐλληνικά γράμματα δημοσιεύων ψευδωνύμως ἐκάστοτε εἰς διάφορα φύλλα καὶ περιοδικὰ πολλὰ ἀξία λόγου λογογραφήματα. Ἡ παρατιθεμένη ὧδε ἡθογραφικὴ καὶ λαογραφικὴ εἰκὼν εἶνε ἐν μικρὸν καλλιτέχνημα εἰς τὸ εἶδος τοῦ ὑπὸ ἔποψιν παρατηρήσεως, ἀποδόσεως, ὕφους καὶ γλώσσης. Τὸ *Ἑθν. Ἡμερολόγιον*, ἀνοίγον τὰς σελίδας του εἰς τοὺς δοκιμωτέρους ἀνά τὸν ἔξω ἐλληνισμόν ποιητὰς καὶ λογοτέχνας, χαι-

ρει εἰλικρινῶς ὅτι συγκαταριθμεῖ ἓνα ἐπὶ πλέον εὐγενῆ ἐργάτην τοῦ λόγου εἰς τὰς φάλαγγας τῶν συνεργατῶν του].

Η ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥΣΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

«ὦ Παναγιά μου Πετρανή,
μὲ τὰ πολλὰ καντύλια,
τὸν ἄσθροστο μου γλύτωσε,
νά σοῦ τὰ κάμω χίλια».

«ΑΚΟ χωριὸ τὰ λίγα σπίτια» λέγει ἡ παροιμία· μικρό, μικροῦ-τσικο χωριὸ κι' ἡ Πέτρα, μόλις διακόσια πενήντα σπίτια, χωρὶς ὅμως καθόλου νᾶναι καὶ κακὸ χωριό· κι' ἐδῶ, φαίνεται, ἐφαρμόζεται ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλη «οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ» καὶ φυσικὰ δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔχουν τόσο λάθος οἱ Πετρανοί, ὅταν λέγουν πῶς ἡ Πέτρα εἶνε Μικρὸ Παρίσι· ἄς τὸ παραδεχθῶμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, τοῦλάχιστον μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Κτισμένο στὰ βορεινὰ τοῦ νησιοῦ μας, σὲ μία ἀπὸ τὰς ὠμορφότερας τοποθεσίας. Τὸ κύμα, πότε ἄγριο καὶ ἀφρισμένο σὰν θυρωμένη πεθερά, πότε ἡμερο κι' ἀπαλὸ σὰν κοπέλλα μυριόκαλλη, κυτῶν ἢ χαϊδεύει τὴν ἀκρογιαλιά του, ἄλλοῦ στολισμένη μὲ μίαν ὠμορφὴν προκυμιά, μικρογραφία θαρρεῖς τοῦ σμυρναϊτικοῦ Καί, κι' ἄλλοῦ γαρνιρισμένη μὲ μιὰ καθαρῶτατη καὶ λεπτὴ ἀμμουδιά καὶ στὴν ἀκρογιαλιά αὐτῇ, κάθε χλιαρὴ τοῦ καλοκαιριοῦ βραδεία, τὰ κορίτσια τῆς Πέτρας, φημισμένα ἄλλοτε — ὑποθέτω καὶ τώρα — γιὰ τὴν ὠμορφιά των, παίζουν ἀνέμια μὲ τὸν ἀφρὸ τῶν κυμάτων καὶ τοῦ νυχτομάτη τῇ δροσφόρῳ πνοῇ. Μοιάζει καὶ μὲ τὴν Πύλῃ ἢ Πέτρα·

ἔχει κι' αὐτὴ τὴν Ἀντιγόνη, τὴ Χάλκη καὶ τὴ Πρίγκηπό της, μὰ χωρὶς γαδουράκια καὶ τσάμια καὶ κιόσκια, κι' ἐκεῖ πέρα, τὲς σεληνοφώτιστες τοῦ καλοκαιριοῦ νύχτες, οἱ πειὸ ἀνοιχτόκαρδοι Πετρανοὶ ξημερώνονται στὸ γλέντι, στὸ παραγάδι καὶ στὸ πυροφάνι.

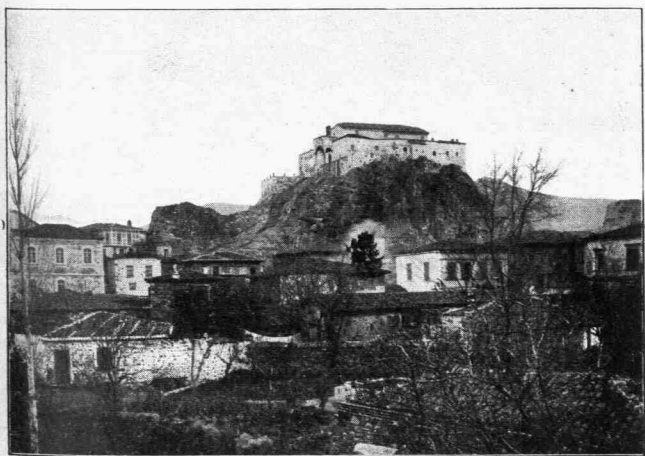
Μοιάζει καὶ μὲ τὴ Θεσσαλία ἡ Πέτρα· ἔχει κι' αὐτὴ τὰ Μετέωρά της. Τὸ χωριὸ εἶνε κτισμένο σὲ μέρος ἐπίπεδο· κανένα τριγύρω του ὕψωμα, παρὰ ὅλο χωράφια, ἐλαιῶνες καὶ περιβόλια· καὶ στὴ μέση ἀκριβῶς τοῦ χωριοῦ σηκώνεται ἄγριος κι' ἀπομονωμένος ὁ βράχος — ἀπ' αὐτὸν πῆρε καὶ τὸνομα τὸ χωριὸ — κι' ἐπάνω σ' αὐτὸν εἶνε κτισμένη, ἄσπρη καὶ πανόρατη, ἡ ξακουσμένη Ἐκκλησία τῆς Γλυκοφιλοῦσας Παταρίας. Ὁρθὸς κι' ἀπόκρημνος ὁ βράχος, σωστὴ Ἀκρόπολις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν· κι' ἔτσι μοιάζει καὶ τῆς Ἀθήνας ἡ Πέτρα. Σὰν φρούριο ἀπόρρητο κι' ἀπόκρημνο ἀπὸ παντοῦ ὁ βράχος, μὲ τὰ μικρὰ τετράγωνα σιδηρόπλεχτα, γύρω στὸν αὐλότοιχο, παραθυράκια του καὶ μονάχα τὰ κανόνια τοῦ λείπουν· ἀλήθεια δά, λίγο ἔλειψε νὰ τὸ ξεχάσω· πέρσυ, ἀνήμερα τὰ Φῶτα, ἔφθασε τρεχᾶτος μὲ ζαπτιέδες στὴν Πέτρα, κατὰ τηλεγραφικὴ διαταγὴ τοῦ χιλιάρχου τῆς Μιτυλήνης, ὁ ἐκατόνταρχος τοῦ Μολύβου καὶ ζητοῦσε νὰ βρῇ τὰ κανόνια ποῦ εἶχαν οἱ ἐπαναστάται!!! τῆς Πέτρας· ἀφοῦ γύρισε ὅλη τὴν Πέτρα, στὸ τέλος ἀνεβῆκαν καὶ στὴν Ἐκκλησίαν καὶ πίσω πίσω βρῆκαν τὰ περίφημα κανόνια, μὲ τὴν διαφορά ὅτι δὲν ἦσαν τοῦ Κρούπ ἢ τοῦ Μάξιμ, ἀλλὰ τοῦ... Τζῶν Μὰκ Δουὰλ Βάρθουρ, ὑδραυλικοὶ δηλαδὴ κύλινδροι μηχανῆς, σπασμένοι καὶ πεταμένοι στὸ δρόμο! Γέλασαν κι' οἱ ἴδιοι οἱ Τοῦρκοι ποῦ γελασθῆκαν, θαρρῶντας πῶς στὸ βράχο ἐπάνω κατοικοῦσεν ὁ Ἄρης.

Ἀπὸ παντοῦ λοιπὸν ἀπλησίαστος ὁ βράχος καὶ μονάχα ἀπ' τὴ βορεινῇ πλευρᾷ ἀνεβαίνεις μὲ ἑκατὸ δεκατέσσερα σκαλοπάτια, ὅλα μὲ κόπο σκαλισμένα στὴν πέτρα· ἀρχίζεις ν' ἀνεβαίνεις καὶ στέκεσαι· ἀνασαίνεις καὶ ξαναρχίζεις· πάλι σταματᾷς στὴ μέση καὶ ξεκουράζεσαι καί, μὲ τὴ γλῶσσα ἔξω, φθάνεις ἐπὶ τέλους ἐπάνω καὶ θαυμάζεις τὸ μαγευτικὸ γύρω σου θέαμα, τὸ Λεπέτιμνο κι' ἄλλα βουνά, ἄμπελοχώραφα καὶ ἐληές, ὅλο τὸ χωριὸ διάπλατα ἀνοιχτὸ ἀπὸ κάτω, ἄλλα τριγύρω χωριὰ κι' ἀπέναντί σου ἀτέλειωτο πέλαγο καὶ βλέπεις ἐκεῖ, στὴν δύση, νὰ βασιλεῦῃ ὁ ἥλιος καὶ μέσα στὲς χρυσοκόκκινες ἀκτίνες του νὰ διακρίνης ὁλόρθη τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὴ σεπτὴ κορυφή, τὴ Σαμοθράκη, τὴ Λήμνο κι' ἄλλα νησιά. Καλότυχοι οἱ Πετρανοί, ποῦ κάθε Κυριακὴ, ἀπὸ τὸ Πάσχα καὶ πέρα, θαυμάζουν τὴν ὡμορφὴ φύση!

Ζῇ καὶ βασιλεῦει ὁ βράχος ἀσάλευτος, θαλασσοδάρτος στὰ πολὺ παλὰ χρόνια, χίλιοι καὶ μῦριοι στὴν Ἐκκλησίαν νὰ προσκυνήσουν πηγαίνουν καὶ μονάχα ἐκεῖνοι ποῦ τὴν ἔκτισαν κοίτονται βαθεῖα εἰς τὸ χῶμα κι' ἀκοῦνε τὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ «ὕπὲρ τῶν κτιόρων τοῦ ἱεροῦ τούτου οἴκου τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν...»

Τί γρήγορα ποῦ τρέχει ὁ χρόνος! ἔβδομήντα πέντε πέρασαν χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ κάποιος Ἑλληνικὸ καράβι, θαρρῶ Γαλαξειδιώτικο, ἦταν ἀγκυροβολημένο στὸ σίγουρο τῆς Πέτρας λιμάνι, ἐκεῖ

πέρα στὰ νησάκια της δίπλα, καὶ πῆγεν ὁ θεοφοβούμενος καπετάνιος κατὰ τὴ συνήθεια του νὰ θυμιάσῃ, σαββατόδροδο, τὸ θαυματουργὸ τῆς Παναγίας του εἰκόνησμα. Βουδὸς καὶ σαστισμένος ὁ θαλασσίνοδς γερολῦκος! "Ἐλειπε ἀπὸ τὴν καμαροῦλάν του τὸ εἰκόνησμα! κάνει τὸ σταυρό του, πετιέται ἔξω στοὺς ναῦτες κι' ἀπὸ κείνους νὰ μάθῃ ρωτοῦσε' τσιμουδιὰ ὅλοι, τίποτε κανέναν δὲν γνώριζε, ὅταν ἔξαφνα γυρίζουν πρὸς τὴ στεργὰ καὶ βλέπουν στὸ βράχο ἐπάνω τῆς Πέτρας νὰ τριγυρίζῃ ὑψηλὰ ἓνα ὑπέργειο φῶς, κάτι σὰν θεϊκὴ λάμψη μ' ἀκτίνες. Χαρὰ χαρούμενος ὁ καλὸς καπετάνιος

Ἡ Παναγία Γλυκοφιλοῦσα τῆς Πέτρας.

ἀρματώνει τὴ βάρκα καὶ μιὰ καὶ δυὸ μὲ τὰ παλληκάρια του φθάνει ἔξω στὴν Πέτρα· σκαρφαλώνουν στὸ βράχο, βρίσκουν ἐκεῖ τὸ εἰκόνησμα, τὸ παίρνουν μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ γυρίζουν στὸ καράδι. Τὸ πρῶτ' ὁ καπετάνιος ἐτοιμάζει κηρὶ νὰ ἀνάψῃ, ἀλλὰ πάλι τὴν Παναγίαν στὴ θέσιν δὲ βρῆκε, πάλι κατὰ τὸ βράχο τῆς Πέτρας πηγαίνει κι' ἐκεῖ τὴν εὐρίσκει· πάλι στὸ καράδι τὴ φέρνει, μὰ καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν τὰ ἴδια· κατάλαθεν ἐπὶ τέλους πῶς ἡ Παναγία λαχτάρισε στὸν βράχον ἐκεῖνο νὰ μείνῃ· συλλογίσθηκεν ὁ καλὸς ἄνθρωπος πῶς μὲ τὸ θεῖο ποτὲ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐναντιωθῇ, πηγαίνει ἴσια στοὺς προεστοὺς τοῦ χωρίου καὶ τοὺς λέγει τὰ τρέχοντα, κι' ἀμέσως — τότε οἱ καλοὶ προεστοὶ ἤξευραν γράμματα καὶ λόγια ὀλίγα, ἀλλὰ ἔκαναν ἔργα πολλὰ — ὁ Χατζῆ Νικολῆς, ὁ Χατζῆ Γιαννῆς, ὁ Χατζῆ

Κωσταντῆς κι' ἄλλοι τῆς Πέτρας Χατζῆδες κάμνουν συμβούλιο, ἀποφασίζουν νὰ πωλήσουν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τὰ κτήματα καὶ νὰ κτίσουν ἐπάνω στο βράχο τῆς Μεγαλόχαρης Γλυκοφιλοῦσας τὴν κατοικία.

Θεμέλιο τὸ κτίριο δὲν ἐχρειάζετο· εἶχε θεμέλια πολῦτιμα : τὸ στέρεο βράχο καὶ τὴ χάρι τῆς Παναγίας. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὅλο τὸ χωριό, ἄνδρες καὶ παιδιὰ καὶ γυναῖκες, πρόθυμα κι' ἀκούραστα κουβαλοῦσαν πέτρες καὶ μόλια καὶ λάσπη κι' ἀσβέστη καὶ κεραμίδια καὶ ξύλα καὶ σίδερα κι' οἱ κτίστες, ἀπὸ τὴ μέση μὲ σχοινὶ ὁ καθένας δεμένοι, ἄλλοτε στὲς σκαλωσιές μισοπατῶντας καὶ κάποτε ὁλότελα στὸ τρομερὸ κενὸ κρεμασμένοι, προχωροῦσαν στὸ κτίσιμο γοργὰ καὶ γερά μὲ φαλμοὺς καὶ τραγοῦδια· κἀνένα δὲν εἶχανε φόβο νὰ πάθουν, ἀφοῦ τῆς Παναγίας των ἐκτίζανε σπίτι καὶ γρήγορα κίολας τὸ θαῦμα τοὺς δείχνει.

Δύο πῆχες ἀκόμα δὲν εἶχανε κτίση καὶ τὸ Σαββατόβραδο ὁ ἐπιστάτης, κρατῶντας στὸ ἓνα χέρι τὸ καραφάκι καὶ στὸ ἄλλο τὸν δίσκο μὲ τοῦ βραχιοῦ τὰ ποτήρια, γύριζε τὲς σκαλωσιές τοὺς ἐργάτες κερνῶντας, ὅταν ἔξαφνα παραπάτησε κι' ἀμέσως χάθηκε καὶ γκρέμισε κάτω.

— Κρίμα στὸν ἐπιστάτη μας ! φώναξαν ὅλοι μαζί οἱ ἐργάτες καὶ κῦτταξαν κάτω, τοῦ κορμιοῦ του νὰ ἰδοῦν τὰ ματωμένα κορμάτια.

— Μὴ φοβάσθε, λεθέντες μου ! φωνάζει ἀπὸ κάτω, ὁ λέρητος ἀκόμη μὲ τὸ δίσκο στὸ χέρι, ὁ ἐπιστάτης καὶ ζωνηρότερος ξανανεβαίνει στὸ βράχο καὶ κερνᾷ τὰ παλληκάρια.

— Ἡ χάρι Τῆς νὰ μᾶς βοηθήῃ, ἀδελφια ! Κι' ἀδειάζουν τὸ καραφάκι. Ἔτσι λοιπὸν σὲ λίγο διαστήμα περίλαμπρη στάθηκε, στὸν ἄγριο βράχο ἐπάνω, τῆς Παναγίας ἡ Ἐκκλησία καὶ σὲ λίγον καιρὸ ἔλαμπε μέσα ὁ θόλος ἀπὸ χρυσὰ κι' ἀσημένια πολυέλαια καὶ καντύλια, ἄστραφτεν ἡ Ἀγία Τράπεζα ἀπὸ μαλαματένια δισκοπότῃρα καὶ Εὐαγγέλια, ὅλο τὸ Ἱερὸ γυαλοκοποῦσεν ἀπὸ τ' ἀργυρέχρυσα Ἐξαπτέρυγα καὶ θυμιατήρια καὶ τῆς Γλυκοφιλοῦσας τὸ εἰκόνημα ἀστραποβολοῦσεν ἀπὸ ἀσῆμι καὶ μάλαγμα καὶ διαμάντια καὶ ρουμπίνια καὶ ζαφεῖρια, χώρια ἡ χρυσὴ ποδιές καὶ τὰ χρυσὰ κι' ἀσημένια χέρια, πόδια, κεφάλια, καρδιά, ποῦ κάθε μέρα οἱ χριστιανοὶ τῆς κρεμάζαν, καὶ κάθε χρόνος, τὸν Αὐγούστο, ἐγίνετο καὶ τὸ πανηγύρι κι' ἔδλεπες ἀπ' ὅλα τὰ γύρω χωριά, Βαφεῖο καὶ Μόλυβο, Πιτρη-κί καὶ Στύψη, Λαφιῶνα καὶ Σκουτάρο καὶ ἄλλα, νὰ τρέχουν μὲ γυμνὰ οἱ περισσότεροι τὰ πόδια ταμμένοι, νὰ λειτουργοῦνται στὴν Παναγία κι' ὕστερα μὲ βιολιὰ καὶ νταρμποῦκες καὶ νταβούλια νὰ τὸ ρίχνουν ἐλημερις στὸ γλέντι κάτω ἀπὸ τὲς βαθίσκιες ἐλχές τῆς Καριᾶς τοῦ κυρ Βασιλάκη, τρώγοντας καὶ τὸ περίφημο, μὲ βούτυρο καὶ πιπέρι, κροκέκι, κι' ἔτσι ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ κι' ἀπὸ χώρα σὲ χώρα ἀκούσθηκε τὸ λαϊκὸ δίστυχο :

Ὁ Παναγιὰ μου Πετρανή, μὲ τὰ πολλὰ καντύλια,
τὸν ἄρρωστό μου γλύτωσε, νὰ σοῦ τὰ κάμω χίλια.

Σίγουρα τὰ κανδύλια θὰ φθάναν τὰ χίλια, ἂν μεγάλη κι' ἀπρό-

βλεπτή συμφορὰ δὲ ξεσποῦσε στὴν Ἐκκλησίαν εἰκοσιπέντε χρόνια κατόπι. Ἦλθεν ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριᾶς τοῦ 1865, ὁλος ὁ κόσμος ἐγγλέντιζε ὡς τὸ πρῶτ' καὶ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα ὅλοι βραδυασθήκανε στὴν ἀκρογιαλιᾶ τοῦ Αὔλσκιοῦ καὶ στὰ νησάκια τῆς Πέτρας, μὲ ταραμᾶ κι' ἀχινούς καὶ βρεχτοκούκια καὶ κρασοράκια καὶ ὄργανα, καὶ γιὰ τοῦτο μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅλοι ἦσαν βυθισμένοι

Ἡ «Γλυκοφιλοῦσα» πανηγυρίζουσα.

στὸ βαθύ τους τὸν ὕπνο καὶ κανένας δὲν κύτταξε κεῖνη τὴν ὥρα τὸ φῶς, ὅπου ἔδγαλεν ἀπὸ τὸ μικρὸ τοῦ κελλιῶ τῆς παραθυράκι ἡ συχωρεμένη καλογρηὰ ἡ Μελάνη, θέλοντας στοὺς κάτω Πετρανοὺς νὰ μηνύσῃ ὅτι μεγάλον κακὸ τὴν Ἐκκλησίαν ἀπειλοῦσε.

Ὅλοι κάτω βαθειὰ ρουχαλίζανε κι' ἔτσι μὲ τὴν ἡσυχίαν τους οἱ Τουρκαρβανίτες οἱ κλέφτες, βρίσκοντας διπλαμπαρωμένη τὴ σιδηρένια πόρτα τοῦ αὐλόγυρου, παίρνουν ἀπὸ τὸ χωριὸ κάτω σκάλα

μεγάλη, μπαίνουνε μέσα από τὸ καμπαναρεῖο οἱ πειὸ σβέλτοι καὶ διάπλαττη τὴν πόρτα ἀνοίγουν κι' ὁρμοῦν τὰ θηρία, μὰ καὶ δυὸ στὸ κελλὶ τῆς Μελάνης, μὲ μύρια βάσανα τῆς Ἐκκλησίας τὸ κλειδὶ τῆς ἀρπάξουν καὶ σὰν ἄγριοι λύκοι στὴν Ἐκκλησίᾳ μέσα χυμοῦνε, καὶ τὴν ἀτιμὴ δουλειὰ τοὺς ἀρχίζουν. Μισὴ δὲν ἐπέρασε ὥρα καὶ τσου-βάλια ὁλόκληρα, γεμάτα μὲ καντύλια κι' εἰκόνες, Εὐαγγέλια καὶ δισκοπότρηρα, σταυροὺς κι' ἐξαπτέρυγα, θυμιατὰ καὶ λαβίδες καὶ δίσκους κι' ἀφιερῶματα, ὅλα μαζί, μετὰξί κι' ἀσῆμι καὶ σμάλτα καὶ πέτρες καὶ μάλαμμα, ἦσαν ἑτοιμα νὰ τὰ σηκώσουν οἱ κλέφτες, καὶ μονάχα τὸ μεγάλο τῆς Παναγίας εἰκόνισμα τριζομαχοῦσεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀλύπητα μὲ τὸ σφυρὶ κτυπήματα τοῦ ἀθεόφοβου Τουρκαρβανίτη, π' ἀνάθεμά τον! Ἄρχισε νὰ σχίζεταί καὶ ἡ κορνίζα τοῦ Τέμπλου, καὶ σὲ λίγο ἡ ἀργυρόχρυση εἰκόνα θάπεφτε στὰ χέρια τοῦ ἀτιμοῦ κλέφτη, ἀλλὰ στὸ τέλος ἡ Μεγαλόχαρη ἔδειξε πάλι πῶς δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Πέτρας καὶ μ' ἓνα τῆς θαῦμα σωριάστηκε χάμου ἀγγομαχῶντας ὁ κλέφτης.

Φόβος καὶ τρόμος κυρίευσεν τὰλλα θηρία, τοὺς κρύωσε τοῦ συν-τρόφου τὸ πάθημα κι' ἔτσι παραιτῶντας τὸ ἀνόσιον ἔργον, σηκῶ-νουν ὅσα εἶχαν συμμαζωμένα, φορτώνεται ἓνας τὸν παράλυτο σύν-τροφό των καὶ φεύγοντας μὲ τῆς αὐγῆς τὰ πρῶτα φεγγοβολήματα κατεβαίνουν μὲ φόβο τὴ σκάλα καὶ τότε ἡ συχωρεμένη γρηοῦλα, ἡ Βαρβάρα ἡ Καλφουδα, ἄκουσε στὸν ὕπνο τῆς, κάτω ἀπὸ τὰ παρά-θυρα τῆς καλύδας τῆς, ἐκεῖ δίπλα στὸ βράχο, ἓναν παράξενο θόρυβο, σὰν τὸ κρότο, ἔλεγε, ποῦ κάμουν μπακίρια καὶ σίδερα, ὅταν ἀνά-μεσό των κτυπιοῦνται ἢ πέφτουν· ποῦ νὰ τῆς περάσῃ κὰν ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι τὸν ἀλλόκοτο κρότο ἐκεῖνο τὸν ἔκαμναν, σὰν βοήθεια θαρρεῖς νὰ ζητοῦσαν, τὰ ἀτίμητα σκεύη στῶν ἀτίμων τῆς βράχης.

Φεύγουν καὶ φεύγουν ἀκόμα οἱ κλέφτες, τρέχουν καὶ τρέχουν καὶ τῆς καλογρηῆς τῆς Μελάνης τὰ μάτια, καὶ δακρυσμένη κυττά-ζει ἡ δόλια ὅτι ἐχάθηκαν ὅλα τῆς Παναγίας τῆς τὰ πλούτη! Μὲ καρδιὰ βραχισμένη τὸ σχοινὶ τῆς καμπάνας ἀρπάζει καὶ στὸ κοι-μισμένο κάτω χωριὸ τῆ μαύρη τὴν εἶδῃσι στέλνει μαζί μὲ τοῦ ἡλίου τὲς πρώτες ἀχτίδες· ἀνάστατος ὁλος ὁ κόσμος ξυπνοῦσε, ὅλοι φωτιὰ ἐθαρροῦσαν πῶς ἀναβε κάπου κι' ὅλοι σὲ λίγο μαθαίνουν τὴ μαύρη ἀλήθεια, καὶ μὲ καρδιὰ λυπημένη ἀνεβαίνουν στὸ βράχο νὰ κλάψουν.

Μαθεύτηκε σὰν αὔριο ὅτι ἔξω ἀπὸ τὴν Πέτρα, κατὰ τὰ Λειβάδια, σ' ἓνα καλὺδι ἐκοίτετο παραλυμένος κάποιος Τουρκαρβανίτης· ἀρ-χισε νὰ μουρμουρίζεται ὅτι ἀπὸ τούτους θὰ ἦσαν οἱ κλέφτες, γιὰτὶ οἱ ἴδιοι, πρὶν ὀκτῶ δέκα μῆνες, εἶχαν πατήσῃ καὶ στὴ Μονὴ τοῦ Λειμῶνος τὴν ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου καὶ σκέφθηκαν οἱ προεστοὶ τοῦ χωριοῦ μὲ κᾶνα τέχνασμα ἴσως καὶ βγάλουν τίποτε ἀπὸ τοῦ παραλυμένου τὸ στόμα. Φωνάζουν τὴν κυρὰ Κερασσοῦδα, ἀντρογυναῖκα τετραπέρατη, — ζῇ ἡ καὶμένη ἀκόμα κι' ἀκούει τρι-σέγγονα — τὴν ντύνουν μὲ λερωμένα ζητιάνου παληόρρουχα, μὲ τροβὰ εἰς τὴν πλάτη καὶ δεκανίκια στὰ χέρια, γυρίζει τὰ σπίτια καὶ ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα καὶ στοῦ Τουρκαρβανίτη τὴν καλύβα πη-

γαίνει, τούρκικα τὸν καλησπερίζει, ἴδια σὰν ἄντρας ζητιάνος κι' ἀρ-
χίζει μαζί του τὰ λόγια προσπαθώντας νὰ τὸν ξεμολογήσῃ καὶ κᾶτι
τι νὰ μάθῃ. Ἀρδανίτη ποτὲ μπορεῖς νὰ γελάσῃς; οὔτε ἔχασε κἀν
ἓνα λόγο κι' ἔτσι ἄδικα πῆγε τῆς θεῖα — Κερασσοῦδας ἡ τέχνη.

Περνοῦσε ὁ καιρὸς κι' ἄρχισε νὰ κρυώνει τὸ πράγμα, ὅταν πάλιν
ἀργότερα ἄρχισε νὰ ψιθυρίζεται ὅτι ἀγωνιάτες καὶ ταξειδιῶτες κατὰ
τὴν Καλλονὴ πηγαينάμενοι ἀκουαν, πρὸς τῆς Πλακούρας ἐκεῖ τὸν
ἀνήφορο, ἓνα ἀλλοιώτικο βοητὸ νὰ βγαίνῃ σὰν ἀπὸ κάποιου ὑπόγειο
κούφωμα κι' ἀπὸ ἔρευνα σ' ἔρευνα κατεβαίνουν σ' ἓνα λαγοῦμι θεο-
σκότεινο καὶ βρίσκουν Εὐαγγέλια κι' εἰκονίσματα, ἄμορφα καὶ ξεγυ-
μνωμένα ἀπὸ τὰ χρυσάφια των. Δίνουν εἶδησι στὴν Πέτρα κι' ἀμέ-
σως μιὰ λυπητερὴ συνοδεία μὲ φαλμοὺς καὶ λαμπάδες πηγαίνουν
καὶ παίρνουν ὅλα ἐκεῖνα τᾶχι λαίψανα καὶ τὴν ἄλλῃ μέρα δύο ἀρ-
χοντοποῦλες τῆς Πέτρας, ἡ Θεανὼ ἡ συχωρεμένη καὶ τοῦ Χατζη-
νικολῆ ἡ Ἀσπασία, στέλνουν στὴν Πόλῃ τὰ δύο τῆς Παναγίας
εἰκονίσματα καὶ σήμερα ξαναχρυσωμένα λαμπρότερα στολίζουν στὴν
Ῥαῖα Πύλῃ τὸ μεγάλο τῆς Γλυκοφιλοῦσας καὶ θαυματουργὸ εἰκό-
νισμα, ποῦ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ Τουρκαρβανίτης ὁ ἄθλιος.

Γρήγορα ξεχάσθηκε τῆς Ἐκκλησίας τὸ γδύσιμο, ἦλθεν ὁ Μᾶης
καὶ κάποιοι Τουρκαρβανίτες ἀγόρασαν καὶ μπαρκαρίσαν ἀπὸ τῆς
Πέτρας τὴ σκάλα ἀρνίσια μαλλιὰ μέσα σὲ μπάλλες μεγάλες...

— Χαῖρ ὁλά, Χονιφέ μου, ἔλεγε τὸ μπαῖράμι στὴ Συναμιὰ ἡ Φα-
νίτσα τοῦ Χατζαναγνώστη, ποῦ τὰ βρῆκες αὐτὰ τὰ λαμπερὰ ρου-
μπίνια τοῦ λαιμοῦ σου; κι' εἶχε δὲν εἶχε, ἡ θεῖα Φανίτσα ἡ ἔξυπνη,
ξελόγιασε τὴ γειτόνισσά της κι' ἔμαθε ὅτι τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα πε-
τράδια τὰ εἶχε πάρει ὁ ἄνδρας της μερτικὸ ἀπὸ τὴν κλεψιά τῆς
Πέτρας! Κι' ἔτσι μαθεύτηκεν ὕστερα, ἀργὰ πλέον, ὅτι μέσα στῶν
μαλλιῶν τὲς μπάλλες ἐκεῖνες ἦσαν, κρυμμένα τῆς Παναγίας τὰ
πλούτη...

Ἔτσι λοιπὸν δὲν ἐχίλιασαν ἀκόμη ὥς τὴν τῶρα τὰ καντύλια τῆς
Πετρανῆς Παναγίας, ποῦ σὰν τὴν βλέπῃς ἀπὸ μακριὰ νὰ στέκῃ
περήφανη, σαράντα τόσα μέτρα ἐπάνω στὸν πανόρατο βράχο, καὶ
νὰ λάμπῃ κατάλευκη μέσα στοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ τὴ διαφάνεια,
σοῦ θυμίζει, μαζί μὲ τὴ γλυκεῖα τοῦ Χριστοῦ μας Μητέρα, καὶ τὰ
κυανόλευκα χρώματα κάποιας ἄλλης, ἐπίσης ἀγαπημένης Μητέρας.

[Ἐν Μυτιλήνῃ, Ἀπρίλιος 1911]

ΠΑΝΤ. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἐπιτύμβιον εἰς φθονερὸν

ΦΑΡΜΑΚΩΜΕΝΟΣ πέθανε!.. Μὴ τὸν δαγκάσαν φεῖδια;..

Ἄ, μπᾶ! Ἀτὸς τοῦ δάγκασε τὴ γλῶσσα τοῦ τὴν ἴδια...

ΣΑΤΑΝΑΣ